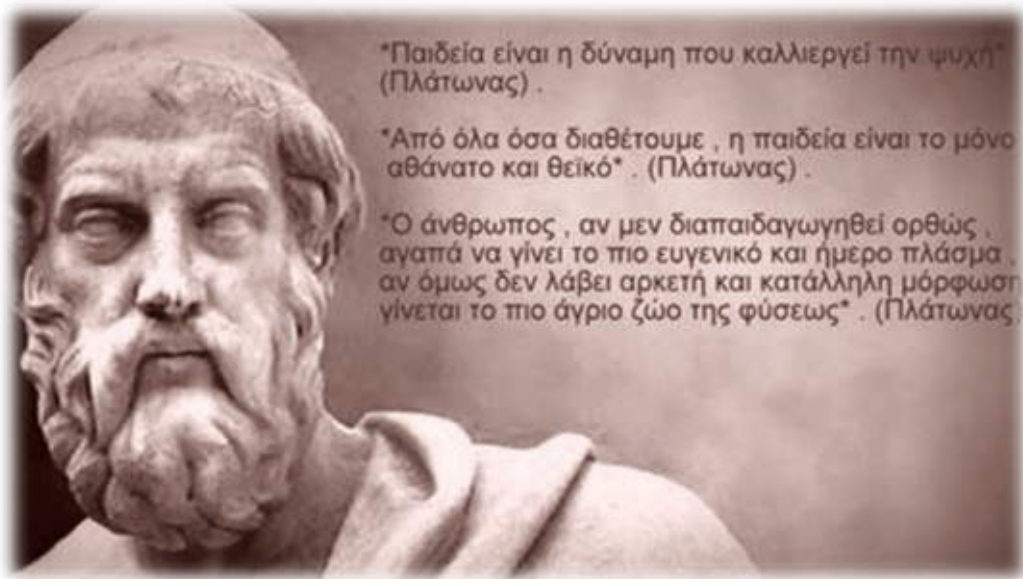

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΨΥΧΗΣ.

του Κωνσταντίνου Γανωτή, Φιλολόγου – Συγγραφέως.

Όταν έχεις ένα ζώο στην υπηρεσία σου και στην έξουσία σου, τὸ νοιάζεσαι, τὸ ποτίζεις, τὸ ταΐζεις ὅσο χρειάζεται, γιὰ νὰ ζεῖ κι αὐτὸ ὅπως κι ἐσύ καὶ νὰ μπορεῖ νὰ σὲ ὑπηρετεῖ. Αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν ἀγωγή σου πρὸς τὸ ζῶο, πού τὸ ἀγαπᾷς βέβαια καὶ τὸ θέλεις εὐχαριστημένο. Καὶ ὅταν γιὰ πολὺ καιρὸ τὸ συνηθίζεις στὴν ὀρισμένη τροφή, στὴν ὀρισμένη ὥρα, συνηθίζει κι αὐτὸ σ’αὐτὴ τὴν τάξη καὶ δὲν ζητάει περισσότερα. Εἶναι δηλαδή κι αὐτὸ ἀναπαυμένο στὴν τροφή του, κι ἐσύ πού τὸ φροντίζεις εἶσαι ἀναπαυμένος στὴ συνείδησή σου.

Βάσει τῶν παραπάνω περιγράψω συμβολικὰ αὐτὸ πού λέμε στὴ χριστιανικὴ ζωὴ, ἄσκηση. Ὅταν ὁ κύριος τοῦ ζώου ἐπιβάλλει καὶ στὸν ἑαυτό του τὴν ἴδια ἀγωγή, τότε ἔχουμε μπροστά μας ἕναν ἀσκητή. Σκοπὸς τῆς ἄσκησης εἶναι νὰ ἐπιβάλλουμε στὸ σῶμα καὶ στὴν ψυχολογία μας ἕνα κανόνα ζωῆς, πού νὰ μᾶς ἀφήνει ἀπερίσπαστους νὰ ἐρευνοῦμε καὶ νὰ γευόμαστε τὴν καλλονὴ τοῦ Θεοῦ πού μᾶς ἔπλασε “κατ’εἰκόνα” του καὶ μᾶς περιμένει νὰ τοῦ παρουσιαστοῦμε “καθ’ὁμοίωση”. Κατ’εἰκόνα σημαίνει τὴ σύσταση τῆς ὑπαρξῆς μας νὰ ἔχει τὶς προϋποθέσεις τῆς θέωσης, ὅπως ἡ ἐλευθερία, ὁ ἔρωτας πρὸς τὸν Πλάστη καὶ πρὸς τὸν κόσμον του, ἐνῶ “καθ’ὁμοίωση” σημαίνει τὴν ἐνεργοποίησιν τῆς δωρεᾶς αὐτῆς τῶν προϋποθέσεων, ὥστε νὰ προχωρήσουμε τοῦλάχιστον πρὸς τὴ θέωση. Λέω “τοῦλάχιστον” γιὰτὶ οἱ πολλοὶ μόλις πού ξεκινοῦνε, ἐνῶ οἱ ἀσκητᾶδες καὶ οἱ μάρτυρες ἔχουν κάνει πολλὰ βήματα.

Αὐτὰ τὰ λίγα ἢ τὰ πολλὰ βήματα πρὸς τὴν ὁμοίωση εἶναι ἡ ὑποταγὴ τῆς θέλησός μας στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὅταν φτάσουμε νὰ θέλουμε ὅ,τι θέλει ὁ Θεός, αὐτὸ εἶναι ἡ θέωσή μας. Ἡ θέλησή μας ἔχει μέσα της μιὰ αὐτοσυνείδηση τῆς δικῆς της ὑπαρξης καὶ μιὰ καλλιεργημένη μέσα στὸ χρόνο ἔπαρση· αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος ὅτι εἶναι ἐλεύθερος ὅταν κάνει ὅ,τι θέλει. Τότε νιώθει ἓνα σκοτεινὸ μεγαλεῖο, σὰν νὰ εἶναι ἓνας θεὸς κι αὐτὸς μέσα στὸν κόσμο. Ἡ γλύκα αὐτοῦ τοῦ μεγαλείου φτάνει στὸ ἔπακρο μὲ τὴν αὐτοκτονία.

Βέβαια τὴν ἐλεύθερη θέληση μᾶς τὴν ἔδωσε ὁ Θεός, γιὰ νὰ τὸν ἀγαπᾶμε μὲ τὴ θέλησή μας ἐλεύθερα κι ἔτσι νὰ γίνουμε κι ἐμεῖς ὅμοιοί του μὲ ταυτισμένη τὴ θέλησή μας μὲ τὴ θέλησή του. Ἐμεῖς ὅμως μέσα στοὺς αἰῶνες εἶδαμε καὶ συνηθίσαμε νὰ θεωροῦμε ἀνθρώπινο, σωστό, τὸ νὰ ἀσκοῦμε τὴ θέλησή μας ἐλεύθερα βέβαια πρὸς τὸν ἑαυτὸ μας ὡς ἄλλου Θεοῦ καὶ πρὸς αὐτὴ τὴν εἰκόνα νὰ κατευθύνουμε τὴ θέλησή μας. Αὐτὴ ἡ εἰκόνα ὅμως δὲν εἶναι ὁ Θεὸς ὁ πλάστης μας καὶ δημιουργὸς τοῦ κόσμου, εἶναι ἓνα φάντασμα Θεοῦ, αὐτὸ ἀκριβῶς σημαίνει εἶδωλο. Καὶ ὁ ἅγιος Ἀνδρέας Κρήτης στὴ μετάνοιά του ὁμολογεῖ : “ αὐτεῖδωλον ἐγενόμην ”.

Ὅταν ὁ Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης ἀποκεφάλιζε τοὺς Ἁγίους Δέκα στὴ Στρώμνιτσα αἰσθανόταν ὅτι προσφέρει ἐλεύθερα τὴ θέλησή του στὴν ὁμοίωση πρὸς τὴ θέληση τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ Θεὸς του βέβαια ἦταν ὁ Δίας (ἢ ὁ Ἀπόλλωνας). Αὐτὸ ἦταν τὸ εἶδωλό του, πού μὲ κάποιο αὐτοέλεγχο θὰ μποροῦσε νὰ καταλάβει ὅτι πίσω ἀπ’αὐτὴ τὴ πρόφαση κρύβεται τὸ πραγματικὸ εἶδωλο, πού ἦταν ἡ ἄγρια δίψα γιὰ ἐξουσία.

Γι’αὐτὸ χρειάζονται τὴ σωστὴ κατήχηση οἱ ἄνθρωποι στὸ Εὐαγγέλιο. Ἐκεῖ μὲ τὴ φώτιση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος θὰ καταλάβουν τί σημαίνει τὸ ὅτι “ Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ ”. Γι’αὐτὸ μᾶς ἐχάρισε ὁ Θεὸς τὸ Εὐαγγέλιο, γιὰ νὰ ἔχουμε καὶ ἐξωτερικὸ ἀκόμα, δηλαδὴ γνωστικὸ, πληροφορικὸ κριτήριον γιὰ τὸ ποιὸ εἶναι τὸ θέλημά του. Πῶς ὅμως αὐτοὶ πού διαπράττουν τὴν ἁμαρτία σκοτίζονται καὶ δὲν βλέπουν τὰ καθαρὰ καὶ σαφῆ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου ; Πρέπει νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι ἡ θέληση τοῦ ἀνθρώπου παρὰ τὴν ἐλευθερία της δὲν λειτουργεῖ ποτὲ μόνη. Ἄλλοτε συνοδεύεται καὶ καθοδηγεῖται ἀπὸ τὴ μυστηριακὴ ἐπενέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἄλλοτε ἀπὸ τοὺς σκοτεινοὺς δαίμονες. Ἔτσι ἀποκτᾶ δύναμη γιὰ νὰ κατευθυνθεῖ πρὸς τὸ ἓνα ἢ πρὸς τὸ ἄλλο θέλημα, δηλαδὴ

πρὸς τὸ “ἴδιον θέλημα” ἢ πρὸς τὸ “θέλημα τοῦ Θεοῦ”. Ἄρα ἡ κρισιμότερη ἐλευθερία ποὺ ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἡ ἐλευθερία ἐπιλογῆς τοῦ συνοδοῦ του.

Ὁ λόγος, γιὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος διαλέγει τὸν ὁδηγό του στὴν κατεύθυνση τοῦ θελήματός του, εἶναι ἄγνωστος, ἀποτελεῖ ἕνα πραγματικό μυστήριο. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος θαυμάζει πῶς οἱ πρωτόπλαστοι μέσα στὴ μακαριότητα τοῦ Παραδείσου πείστηκαν σ’ ἕναν ὄφιν καὶ ἀπαρνήθηκαν τὸν Πλάστη τους καὶ παρομοιάζει τὸ γεγονός ὡς “ναυ-ἄγιον ἐν τῷ λιμένι”.

Πάντως ἡ ἐπανάσταση τοῦ ἰδίου θελήματος ἀπέναντι στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ παραμένει κρυμμένη καὶ ὑποβόσκουσα στὸ βάθος τῆς βούλησής μας καὶ σ’ ὀλόκληρη τὴ ζωὴ μας ἀναγκαζόμαστε νὰ τὴν ἐπιτηροῦμε. Ζοῦμε μέσα στὸν κόσμον τῆς ἀποστασίας ὅπου τὸ ἴδιον θέλημα εἶναι τὸ αὐτονόητο, ὥστε ἡ καταπολέμησή του νὰ εἶναι νὰ εἶναι δύσκολη, νὰ θεωρεῖται πραγματικὴ τρέλα. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Θεὸς πάνω σ’ αὐτὴ τὴν ἀνάγκη μας, μᾶς ἐδώρησε τὰ ἰσχυρότερα ὄπλα, τὸ βάπτισμα καὶ ὅλα τὰ μυστήρια μὲ ἀποκορύφωμα τὸ μυστήριο τῆς θείας εὐχαριστίας.

Πρῶτα μᾶς καθαρίζει τὴ στρεβλωμένη ἀπ’ τὴν πολύχρονη ἀποστασία μας φύση μὲ τὸ βάπτισμα. Ἀγιάζει ἕνα νερὸ καὶ τὸ κάνει νερὸ τῆς κοινῆς κτίσης καὶ μᾶς βγάζει μέσα ἀπὸ αὐτὸ τὸ νερὸ ὡς καινούριους ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν φανεροὺς καὶ ἀσφαλεῖς τρόπους νὰ ἀρνηθοῦν τὸ “αὐτονόητο” τοῦ ξεπεσμένου κόσμου. Ὑστερα μᾶς χαρίζει τὸ χρίσμα γιὰ νὰ ἔχουμε τὴ βεβαιότητα ὅτι ἀνήκουμε σ’ αὐτὸν καὶ εἴμαστε βασιλιάδες μέσα στὴν κτίση. Μᾶς χαρίζει τὸ εὐχέλαιο γιὰ νὰ ἀντέχουμε στὶς ἀσθένειες, τὴ μετάνοια ὡς μνήμη ἔρωτος, δηλαδὴ νὰ ξαναθυμηθοῦμε τὸ σβησμένο ἔρωτα πρὸς τὸν Πλάστη μας. Καὶ ἡ μετάνοια ἔχει δύο χαρίσματα, πρῶτον ὅτι εἶναι ἐλεύθερη καὶ δεύτερον ὅτι εἶναι δωρεάν · δὲν ὑπάρχει δίκη καὶ ποινὴ στὴν ἀποδοχὴ τῆς μετάνοιας. Ἐδὼ εἶναι ποὺ παραποίησαν ἐγκληματικὰ τὴ θεία Οἰκονομία οἱ δυτικοί, ποὺ τιμώρησαν τὴν ἁμαρτία καὶ ποινικοποίησαν τὴ μετάνοια. Ἔτσι ἔδειξαν περιττὴ τὴ σάρκωση καὶ τὸν Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ.

Μὲ τὴ θεία Εὐχαριστία γίνεται τὸ ἐρωτικὸ σμίξιμο Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ θέωση. Καὶ γίνεται ἡ θέωση καὶ πολὺ πρὶν ἀπὸ τὴ τέλεια παράδοσή μας στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ὡς πρόγευση καὶ ἐνίσχυ-

ση για να φτάσουμε σ'αυτήν. Κι αυτή την εισαγωγική θέωση του μετανοημένου και θεωμένου κατὰ χάριν (και σ'ένα βαθμό) Χριστιανοῦ, τὴν περιφέρουμε καὶ τὴ διακινδυνεύουμε, τὴ χάνουμε καὶ τὴν ξαναβρίσκουμε μέσα σ'αὐτὸ τὸ μεγάλο ναυάγιο, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ἱστορία τοῦ ἀνθρώπινου γένους μετὰ τὴν πτώση τῶν Πρωτοπλάστων.

Καὶ παρακολουθεῖ τις περιπέτειές μας ὁ Πατέρας μας, μὲ τόσο τρεμάμενα χέρια ἐλπίδας μᾶς χειραγωγεῖ καὶ μᾶς καθοδηγεῖ πρὸς τὰ βάραθρα, γιὰ νὰ ἐξευτελίσουμε σὰν μαρτυρία τῆς δύναμης καὶ τῆς ἀγάπης του ποὺ μᾶς χορηγεῖ διαρκῶς.

Ἡ ὑπόσχεση τοῦ Παραδείσου εἶναι ἡ πρόγευσή του σὲ κάθε μας νίκη εἶναι τὸ μεγάλο “κίνητρο”. Ἡ ὀμορφιὰ τῆς Κτίσης ποὺ μᾶς περιβάλλει τώρα εἶναι ἡ ὑπενθύμιση τοῦ χαμένου Παραδείσου καὶ ἡ βεβαίωση ὅτι ὁ Παράδεισος μᾶς περιμένει πολὺ πλουσιότερος. Ἡ ἀσχήμια τοῦ κόσμου τοῦ σημερινοῦ εἶναι μιὰ προεικόνιση τῆς κόλασης. Ὁ παγκόσμιος πόνος εἶναι εἶναι τὸ γύμνασμα τῆς ἀγάπης, γιὰ νὰ μοιάσουμε στὸ Θεὸ (γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονος, ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν οἰκτίρμων ἐστὶ). Οἱ ἅγιοί μας εἶναι τὰ μοντέλα μας καὶ ἡ βεβαίωση ὅτι μπορούμε κι ἐμεῖς ν'ἀγιάσουμε. Καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ οἱ ἀντίθεοι εἶναι ἡ πρόκληση νὰ μὴν τοὺς κρίνουμε, γιὰ νὰ ἀγιάσουμε ἐμεῖς πολὺ εὐκολότερα.

Κολυμπᾶμε λοιπόν, ἀδερφοί μου, μέσα στὸν Παράδεισο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ποὺ βιάζεται νὰ μᾶς ὑποδεχτεῖ καὶ κατεβαίνει πολὺ χαμηλὰ καὶ γίνεται αἰσθητὸς καὶ παρακαλεστικὸς πρὸς ὅλους μας. Καὶ πῶς νὰ μὴν γίνεται, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς, ὁ Πατέρας καὶ Πλάστης μας εἶναι ὁ Παράδεισος.

Πηγὴ : <http://konstantinosganotis.gr/omilies-menou>.